

Opinnäytetyö AMK
Liiketalouden koulutusohjelma
2017

Tiia Ahonen

YRITYKSEN ULKOISTETTU MAKSUNVALVONTAPROSESSI

– Case Yritys X

OPINNÄYTETYÖ AMK TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma

2017 | 43

Tiia Ahonen

YRITYKSEN ULKOISTETTU MAKSUNVALVONTAPROSESSI

- Case Yritys X

Maksunvalvonta- ja perintäprosessi ovat tärkeitä osia yrityksen liiketoiminnassa ja nykyään yhä useammin yritykset ulkoistavat tämän prosessin ulkopuoliselle ammattilaiselle. Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvata ulkoistettu maksunvalvontaprosessi Case-yrityksen kautta. Työssäni käsitellään ainoastaan yritysten välisiä saatavia. Työn aihe syntyi toimeksiantona tilitoimistolta, jossa vastaavanlaista prosessia ei ole ennen ollut. Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi yleisesti maksunvalvonnan ulkoistamista sekä sen hyötyjä ja haittoja. Työssä käsitellään maksunvalvontaprosessi kokonaisuudessaan: vapaaehtoinen perintä, oikeudellinen perintä, ulosotto-perintä, jälkiperintä sekä velan vanhentuminen. Lisäksi tarkastellaan perintään liittyviä termejä kuten viivästyskorko, perintäkulut, tratta ja maksuvelvollisuuden kiistäminen. Useat yritykset tarjoavat velallisille myös vaihtoehtoja erilaisille maksujärjestelyille, joten teoriaosuuden loppuksi otetaan katsaus yrityksen tarjoamiin maksusuunnitelmiin.

Tutkimusosiossa havainnollistetaan maksunvalvontaprosessin vaiheet tilitoimiston näkökulmasta ja kuvataan prosessin aikana esille nousseet haasteet. Maksunvalvonta toteutettiin pienessä tiimissä yhteistyössä Case-yrityksen kanssa. Merkittävimpinä tutkimustuloksina ovat muutokset aikataulutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen yhdessä Case-yrityksen kanssa.

ASIASANAT:

perintä, maksunvalvonta, ulkoistaminen, maksunvalvontaprosessi

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Administration

2017 | 43

Tiia Ahonen

COMPANY'S OUTSOURCED DEBT COLLECTION

- Case Company X

Company's outsourced debt collection process

Debt collection or collecting is an important part of company's business. Nowadays many companies like to outsource this process to the professionals.

The aim of the thesis is to describe an outsourced debt collection process through a case company. The thesis handles only business to business receivables. The starting point for the thesis was an assignment from an accounting company. The company didn't have any kind of debt collection services before. Thesis is carried out by using qualitative research.

The theory part of the thesis addresses outsourced debt collection and its benefits and disadvantages. The assignment deals with voluntary collecting, juridical collecting, attachment collecting, afterward collecting and statutory limitation of debt. Thesis also handles important terms related to debt collection such as penalty interest, debt collection expenses, draft and contradiction of payments. Most of the companies also offer different kinds of payment plans for the debtors. Thesis also addresses these payment plans.

The research part of the thesis demonstrates the phases of the debt collection process and the challenges in the aspect of the accounting company. The debt collection process was carried out by a small team with the co-operation of the case company. The most important research results were the changes made to the planning and execution of scheduling the process.

KEYWORDS:

debt collection, collecting, outsourcing, debt collection process

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MAKSUNVALVONNAN ULKOISTAMINEN	8
2.1 Hyödyt	10
2.2 Haitat	11
3 MAKSUNVALVONTA	13
3.1 Perintä	13
3.1.1 Hyvä perintätapa	14
3.1.2 Ammattimainen perintä	15
3.2 Maksunvalvonnan eri vaiheet	16
3.2.1 Vapaaehtoinen perintä	16
3.2.2 Oikeudellinen perintä eli oikeudenkäynti riita-asiassa	18
3.2.3 Ulosottoperintä	19
3.2.4 Jälkiperintä	20
3.2.5 Velan vanheneminen	21
3.3 Maksunvalvonnan käsitteitä	23
3.3.1 Viivästyskorko	23
3.3.2 Perintäkulut	25
3.3.3 Tratta	25
3.3.4 Maksuvelvollisuuden kiistäminen	26
3.3.5 Maksusuunnitelmat	27
4 MAKSUNVALVONTAPROSESSI	28
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
LÄHTEET	30

LIITTEET

- Liite 1. Myyntilaskupohja
- Liite 2. Maksukehotus 1
- Liite 3. Maksukehotus 2

KUVAT

- Kuva 1. Perintäprosessi pähkinäkuoressa (Rikalainen & Uitto 2008, 185) 7
- Kuva 2. Ulkoistamispäätösprosessin vaiheet (Kiiskinen ym. 2002, 102) 9

1 JOHDANTO

Maksunvalvonta ja saatavien perintä ovat tärkeitä osia liiketoiminnassa. Onnistuneella maksunvalvonnalla yritys pystyy perimään saatavat nopeasti sekä kustannustehokkaasti, vaarantamatta kuitenkaan tärkeää liikesuhdetta. Perintä on osa jokaista yritystä ja sen arkea, jonka vuoksi yrityksen kannattaa panostaa täsmälliseen ja tehokkaaseen maksuvalvontaprosessiin.

Eräpäivän jälkeen maksamatta olevat saatavat muodostavat kustannuksia saatavien kierron hidastumisena, mutta myös kasvavan riskin luottotappioista. Suuret saatavat sekä saatavat yrityksiltä, jotka on jo aiemmin todettu riskiasiakkaita, edellyttävät välittömiä ja yksilöllisiä toimenpiteitä. (Lindström 2014, 175)

Yrityksillä on mahdollisuus hoitaa maksunvalvonta ja perintä kokonaan itse tai ulkoistaa se ulkopuoliselle taholle. Perinnän ulkoistamisesta on usein monia hyötyjä yritykselle, mutta sen tulee myös tarkkaan käydä läpi ulkoistamisen mahdolliset haittavaikutukset. Lisäksi yrityksen tulee miettiä ulkoistaako se koko maksunvalvonta- ja perintäprosessin vai osan siitä.

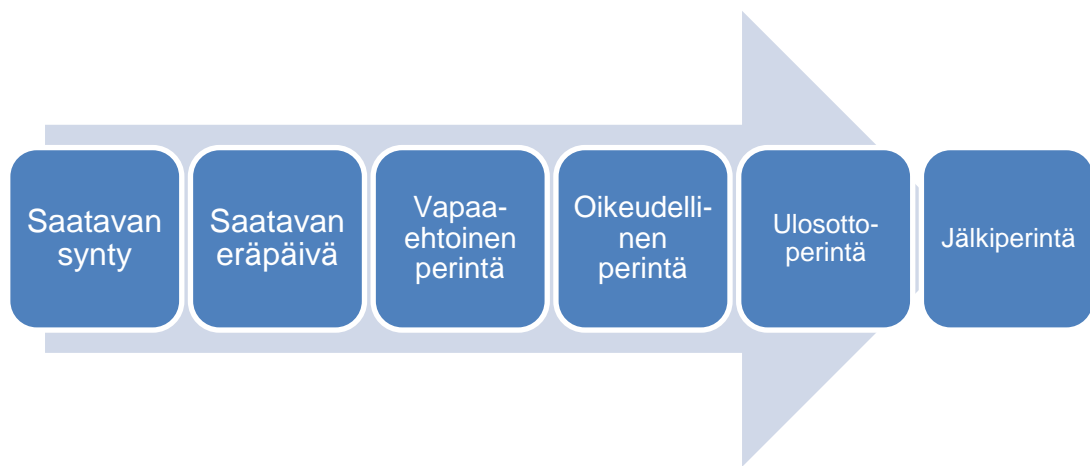
Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvata maksunvalvontaprosessin ulkoistaminen esimerkiksi yrityksen kautta. Opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan yritysten välisiä saatavia, ei kuluttajasaatavia. Työni tavoite on hyödyttää työnantajaani maksunvalvontapalvelun tarjoamisessa asiakasyrityksilleen sekä kehittää maksunvalvontaprosessia.

Opinnäytetyössäni käydään ensiksi läpi perinnän ulkoistamista sekä ulkoistamisen haittoja ja hyötyjä. Maksunvalvonnassa ja perinnässä on erityisen tärkeää tietää ja osata siihen liittyvät käsitteet ja termit sekä tärkeät lakipykälät. Tämän vuoksi käyn läpi myös yleisimmät ja tärkeimmät käsitteet, jotka mahdollistavat oikeanlaisen perinnän. Tämän osuuden jälkeen tavoitteena on kertoa maksunvalvontaprosessin syntymisestä ja kehitymisestä. Lopputuloksena on tarkoitus saada valmis maksunvalvontaprosessi, jota on mahdollista tarjota myös muille toimeksiantajani asiakasyrityksille.

Opinnäytetyössäni on käytetty tutkimusmenetelminä kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Tutkimusmenetelmät ovat toteutuneet pääasiassa havainnoin kautta erilaisissa haastatteluissa, palavereissa ja koulutuksissa. Tärkeimpänä tutkimusmenetelmänä on ollut vuorovaikutus opinnäytetyön Case-yrityksen toimijoiden kanssa.

Tietopohjaksi on hyödynnetty esimerkiksi lakimiehen koulutusta maksunvalvontaan liittyen sekä keskustelut ja palaverit Case-yrityksen kirjanpitäjän kanssa.

Rikalainen ja Uitto kuvaavat kirjassaan Pakkokeinot ja saatavien perintä (2008) perinteisen maksunvalvontaprosessin alla olevan kaavion mukaisesti. Tuon opinnäytetyössäni esille käytännön esimerkkejä Case-yrityksen kautta kaavion kolmeen ensimmäiseen vaiheeseen. Oikeudellinen, ulosotto- ja jälkiperintä nousevat esille työn teoriaosuudessa. Työni tavoitteena on myös kehittää Case-yritykselle oma maksunvalvontaprosessikaavio, jonka pohjana pystyn hyödyntämään Rikalaisen ja Uiton kaaviota.

Kuva 1. Perintäprosessi pähkinänkuoressa. (Rikalainen & Uitto 2008, 185)

2 MAKSUNVALVONNAN ULKOISTAMINEN

Ulkoistamisessa yritys siirtää aiemmin itse hoitamansa toiminnon ulkopuolisen yrityksen tuotettavaksi. Ulkoistaminen yhdistetään usein sellaiseen toimintaan, missä yritys hankkii jonkin tarvitsemansa suoritteen yrityksen ulkopuolelta sen sijaan, että tekisi suoritteen itse. Useimmiten yritys ulkoistaa liiketoimintaa tukevat palvelut kuten esimerkiksi taloushallintoon liittyvät palvelut. (Pajarinen 2001, 6; Kiiha 2002, 1)

Velkojalla on aina mahdollisuus hoitaa itse maksunvalvonta ja saatavien perintä, mutta useat yritykset ovat päätyneet ulkoistamaan tämän liiketoimintaprosessin. Perintä on mahdollista ulkoistaa esimerkiksi perintätoimistolle, tilitoimistolle taikka lakitoimistolle. Ulkoistamiseen on useita erilaisia tapoja ja yrityksen on mahdollista ulkoistaa maksunvalvonnastaan vain pieni osa tai siirtää koko perintäprosessi ulkopuoliselle taholle. Monet yritykset, varsinkin pienemmät yritykset, miettivät tarkkaan uskaltaako tai kannattaako maksunvalvonta ulkoistaa. Pienet yritykset pohtivat usein tuleeko perintätoimiston käyttö esimerkiksi vaikuttamaan negatiivisesti vakiintuneisiin asiakassuhteisiin. Perintätoimiston tai muun ulkopuolisen tahon, jotka hoitavat yrityksen perintää on kuitenkin koettu tulevan osaksi nykypäivää eikä niiden käyttö aiheuta enää velallisy yrityksissä niin suurta pelkoa kuin ennen.

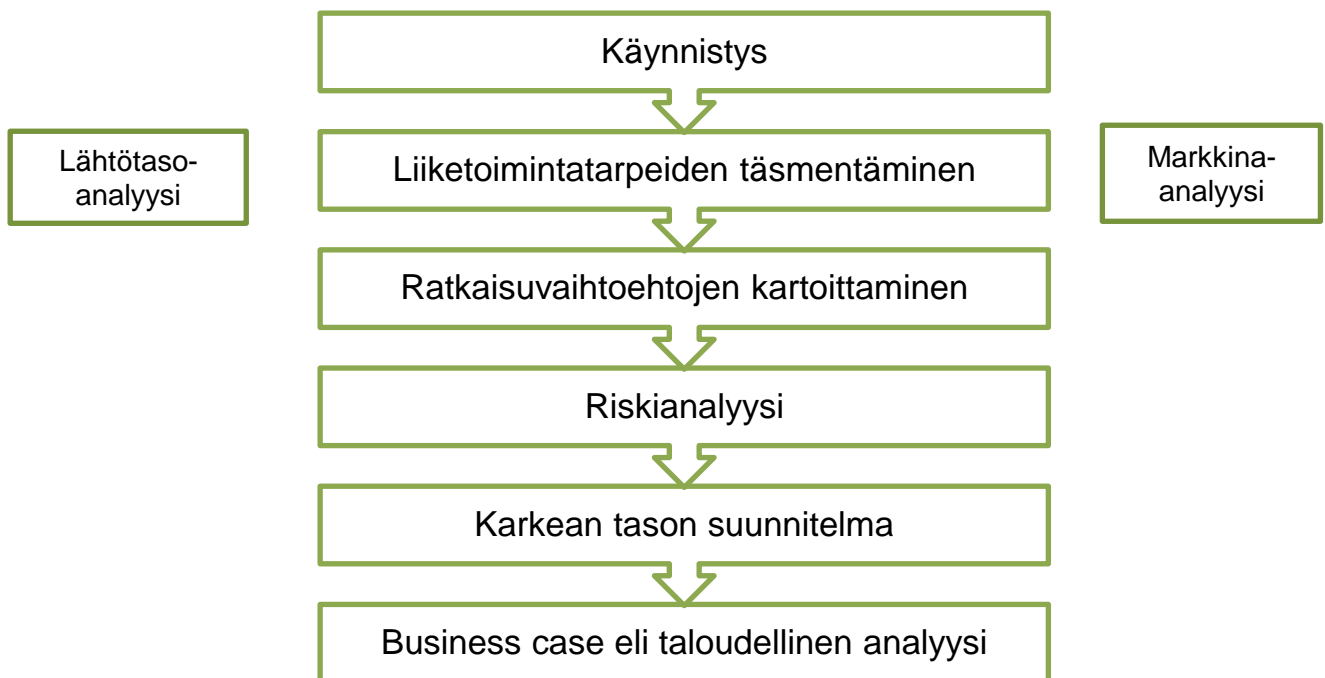
Perintätoimeksianto tarkoittaa käytännössä perintätoimiston tai muun sellaisen valtuuttamista perimään saatava velalliselta alkuperäisen velkojan nimissä ja lukuun. Mahdollista on myös, että perintätoimisto perii saatavan omissa nimissään, mutta velkojan lukuun. Käytännössä perintätoimisto tällöin käyttää velkojankin käytössä olevia perintäkeinoja suostutellakseen velallisen maksun tekemiseen. Velkoja maksaa perintätoimistolle tästä palvelusta. Riski saatavien tulouttamisesta on velkojalla. (Bräysy 2013, 37)

Ulkoistetun perinnän muotoja ovat esimerkiksi perintätoimeksiannon antaminen ulkopuoliselle siten, että velkoja edelleen omistaa saatavan itse, jolloin perintätoimien epäonnistumisen riski pysyy velkojayrityksellä. Toinen ääripää tälle vaihtoehdolle on saatavan myyminen tai muu luovuttaminen ulkopuolisen omistukseen siten, että perintätoimien epäonnistumisen riski on saatavan luovutuksen saajalla. (Bräysy 2013, 37)

Maksunvalvonta ja perintäprosessit voidaan nykyään räätälöidä hyvinkin yrityskohtaisesti ja velkojayritys on näin mukana päättämässä perinnän kulun eri vaiheista. Yrityssaatavien perinnässä ei ole yhtä tarkkoja säädöksiä kuin kuluttajasaatavissa, joten kommunikointi perintäsäännöistä perintätoimiston ja yrityksen välillä on tärkeää.

Yrityksen tulee punnita tarkkaan ulkoistamisen hyödyt ja haitat ennen kuin se siirtää maksunvalvonnan ulkopuoliselle yritykselle. Lisäksi jos yritys päättää lähteä ulkoistamaan, tulee sen miettiä kuinka suuren osan maksunvalvonta- ja perintäprosessista se haluaa ulkoistaa.

Kiiskisen ym. esittämässä kaaviossa käydään läpi ulkoistamispäätösprosessin vaiheet. Keskeisimpiä tehtäviä on määrittää lähtötaso, tunnistaa riskit ja ulkoistamisen taloudelliset vaikutukset. Kun tiedetään mitä kokonaisuuksia ollaan ulkoistamassa, on oleellista hankkia näkemys ja ymmärtää palvelumarkkinoiden tarjonta ja kyky vastata yrityksen tarpeisiin.

Kuva 2. Ulkoistamispäätösprosessin vaiheet. (Kiiskinen ym. 2002, 102)

2.1 Ulkoistamisen hyödyt

Yritysten tehdessä päätöksen ulkoistamisesta, sen taustalla ovat aina hyödyt, joita yritys tulee saavuttamaan. Suurimpia ulkoistamisen hyötyjä on, että yritys saa käyttöönsä hyväksi havaitut toimintamallit eikä aikaa kulu liiketoiminnan kannalta epäolennaisten rutiinien hoitamiseen. Ulkoistaessa yritys pystyy valitsemaan ja kilpailuttamaan tilanteeseensa sopivimmat palvelut. Lisäksi yrityksen ei tarvitse laittaa resursseja ohjelmiin ja ohjelmistoihin sekä käyttäjien koulutuksiin ulkoistaessaan. (taloushallintoliitto.fi)

Yritykset hyötyvät usein ulkoistamisesta monin eri tavoin, mutta yksi johtavista syistä ulkoistamiseen on se, että yritys saa keskittyä ydinosamaiseensa. Jokaisella yrityksellä on yksi tai useampi osaamisalue, joiden tuottaminen ja kehittäminen parantavat yrityksen kilpailukykyä ja kannattavuutta. Tämän vuoksi yritys haluaa käyttää kaikki mahdolliset resurssinsa tähän toimintaan ja ulkoistaa niin sanotusti toisarvoiset toimintaprosessit.

Toinen tärkeä syy ulkoistamiselle on taloudellinen hyöty yritykselle. Perintätoimistoille tai muille perintää valvoville tahoille maksunvalvonta kuuluu heidän ydinosamaiseensa, jolloin perintä hoituu yleensä nopeammin ja kustannustehokkaammin kuin mitä se olisi eivämmattilaisen käsissä. Perintätoimistot valvovat saatavia päivittäin ja tarttuvat välittömästi toimeen erääntyneen saatavan syntyessä. Tämän tehokkaan valvonnan ja siitä aiheutuneiden nopeiden toimenpiteiden vuoksi saatavat saadaan usein nopeammin velallisesta velkojan käyttöön. Tämä vähentää yrityksen luottotappioita ja nopeuttaa saatavista syntyvää kassavirtaa.

Kuten aikaisemmin tuli mainittua perintätoimistojen vahvuutena on tehokkuus perinnässä verrattuna velkojan itse tekemään maksunvalvontaan. Lisäksi harva organisaatio kykenee hankkimaan ja ylläpitämään koko tarvitsemansa osaamiskirjon: yhä useammin turvaudutaan ulkopuolisen erityisosaamisen käyttöön, esimerkiksi toiminnon ulkoistamisen avulla. (Kiiskinen ym. 2002, 92) Tehokkuuteen vaikuttavat myös, että perintätoimistoilla on käytössä ajantasaiset ja perintään tarkoitetut järjestelmät ja ohjelmistot, jotka valvovat päivittäin saatavien hallintaa.

Yrityksen teknologia ei välttämättä ole aina alkeellista tai toimintaprosessit tehottomia, mutta kehittämispanokset ja parhaat voimat suunnataan kuitenkin ydintoimintoihin ja -saamisiin. Tukitoimintojen kohtalona on tällöin keskinkertaisuus: sen toiminnan laatu on kaukana alan kärkijoukosta. (Kiiskinen ym. 2002, 90-91)

Parempi tehokkuus ilmenee myös siinä, että velallinen maksaa usein helpommin velkansa, kun se näkee, että maksunvalvonta on siirretty perintätoimiston hoidettavaksi. Tällöin velallinen saattaa pelätä suurempia perintäkuluja tai nopeampaa siirtymistä oikeudelliseen perintään. Perintätoimiston käyttäminen antaa usein myös ulkopuolisille kuvan ajantasaisesta ja ammattimaisesta yrityksestä.

Perintään liittyy monia eri lakeja ja säädöksiä, jotka on erittäin tärkeää tietää maksunvalvontaa suorittaessa. Tämän vuoksi yrityksen ulkoistaessa saataviensa maksunvalvonnan, sen ei tarvitse huolehtia lakipykälästä tai säännöksistä eikä sen tarvitse tietää jo-kaista ajankohtaista tai muuttuvaa yksityiskohtaa.

2.2 Ulkoistamisen haitat

Ulkoistamista harkitessa, tulee yrityksen kuitenkin myös huomioida mahdolliset haitat. Ulkoistavan yrityksen pitää tuntea hyötyvänsä ulkoistamisesta niin, että se pystyy keskittymään ydintoimintaansa eikä niin, että se tuo sille lisää työtä. Yrityksen tulee ulkoistaessa siirtää yksi osa liiketoimintaprosesseistaan yrityksen ulkopuolisessa taholle, jolloin se joutuu siirtämään kontrollin maksuvalvonnasta vieraalle toimijalle. Yrityksen on tärkeää löytää luotettava ja ammattimainen kumppani, jonka kanssa yhteistyö tulee sujumaan.

Luottamussuhteen kehittyminen yhteistyökumppanin kanssa vaatii tietyn ajan ja siten tuo kustannuksia, koska yhteistyön tuomia etuja ei päästä heti täysmittaisesti hyödyntämään. Sopimuskumppaneilla voi olla myös erilaiset yrityskulttuurit, joiden yhteensovittaminen saattaa tuoda ennakoitua suurempia kustannuksia. (Pajarinen 2001, 18)

Yksi ulkoistamisen kompastuskiviä on huono kommunikaatio yrityksen ja perintätoimiston välillä. Perintätoimiston on tärkeää olla ajan tasalla yrityksen toiveista ja haluista perinnän suhteen. Yhdessä yritys ja perintätoimisto sopivat pelisäännöt perinnän suhteen ja heidän tulee keskenään keskustella esimerkiksi mahdollisista velallisille annettavista maksusuunnitelmien sisällöistä.

Perintätoimiston käyttäminen on aina yritykselle riski oman imagonsa kannalta. Esimerkiksi jos edellä mainituista pelisäännöistä ei ole keskusteltu selvästi yritysten välillä, saattaa se aiheuttaa asiakkaiden häviämistä ulkoistavalta yritykseltä. Perintätoimisto saattaa olla liian tiukka asiakkaiden suhteen tai heidän asiakaspalvelunsa voi olla erilaista kuin

mihin ulkoistavan yrityksen asiakkaat ovat tottuneet. Tämä aiheuttaa aina riskin, että asiakkaat eivät ole tyytyväisiä kohteluunsa ja haluavat jatkossa käyttää muiden yritysten palveluja.

Ulkoistamisesta tulee aina olla yritykselle hyötyä myös taloudellisesti. Suurilla yrityksillä, joilla on paljon summaltaan suuria saatavia, on usein hyvin järkevää käyttää ulkopuolisen apua maksunvalvonnassa. Kun taas hyvin pienten yritysten, joilla on harvoin huonoja maksajia, tulisi tarkoin laskea tuleeko se taloudellisesti hyötymään ulkoistamisesta. Perintätoimistoilla ja muilla vastaavilla maksunvalvontaa hoitavilla yrityksillä on myös erilaisia veloitusvaihtoehtoja, joista yrityksen tulisi löytää parhain.

Ennakoitua korkeammat kustannukset ovat ansa, johon ulkoistava yritys lankeaa helposti. Kustannustekijöitä on useita ja riskit ovat moninaisia. Ulkoistava yritys ei aina tunne palveluntarjoajan markkinoita riittävän hyvin kyetäkseen määrittelemään ja neuvottelemaan itselleen kilpailukykyiset ehdot. Toinen riskialtis tekijä on palvelun siirron synnyttämät kustannukset, jotka tyypillisesti aliarvioidaan. (Kiiskinen ym. 2002, 96-97)

Riskinä voidaan myös ajatella, että kun yritys ulkoistaa jonkin liiketoiminnan osa-alueensa, joutuu se antamaan ulkopuolisella toimijalle aina jotain yrityksen sisäisiä asioita. Useamman henkilön ollessa mukana liiketoiminnan eri osa-alueissa, tulee aina riskiksi liiketietojen leviäminen.

Yrityksen tulee myös muistaa, että ulkoistaminen ei tarkoita sitä, että yrityksen ei tarvitse tietää mitään ulkoistettavasta osa-alueesta. Vaan on tärkeää, että yrityksen ja ulkopuolisen tahon kommunikaatio toimii ja tieto välittyy näiden kesken. (taloushallintoliitto.fi)

3 MAKSUNVALVONTA

3.1 Perintä

Perinnällä tarkoitetaan kaikkia niitä toimia, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti maksamaan velkojan erääntynyt saatava. Perintälaki (Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513) sääntelee saatavien perintää. Sitä sovelletaan erääntyneen saatavan perintään sekä perintään liittyviin velkasuhteen osapuolten asemaan vaikuttaviin muihin seikkoihin. Perintälaki koskee sekä velkojan itsensä suorittamaa perintää että toimeksisaajalle, esimerkiksi perintätoimistolle, lakitoimistolle tai tilitoimistolle, annettuun toimeksiantoon perustuvaa perintää. Lakia sovelletaan niin luonnollisten henkilöiden kuin yksityisten ja julkisten oikeushenkilöiden perintään. Perintälakia ei sovelleta, jos josakin muussa laissa säädetään toisin. Perintälaki ei siten koske esimerkiksi ulosottoviranomaisen toimintaa tai saatavan velkomista tuomioistuimessa. (Karttunen ym. 2014, 310)

Alkuperäiseen perintälaki lakiin on tehty tärkeitä muutoksia pariin otteeseen vuoden 1999 jälkeen. Eduskunta hyväksyi 20.12.2004 perintälain muutoksen, jonka mukaan lain soveltamisalaa laajennettiin niin, että yritys- ja kuluttajavelallisilla on oikeus saada velkojalta tietoja velkatilanteestaan. Perintälain muutoksen mukaan tiedonsaantioikeutta ei ole rajoitettu perintätilanteisiin, vaan tiedonsaantioikeus on laajempi. (Lindström 2014, 223)

Lisäksi lakia on muutettu 16.3.2013 voimaan tulleella lakimuutoksella, jonka tarkoituksena on ollut EU:n maksuviivästysdirektiivin implementointi kansalliseen lainsäädäntöön. Lain esitöiden mukaan uudistuksen tavoitteena on lisäksi ollut uudistaa perintälakia siten, että lain säännökset aiempaa tehokkaammin varmistavat hyvän perintätavan noudattamisen, estävät kohtuuttoman suurten perintäkulojen perimisen velalliselta sekä puuttuvat vilpilliseen ja harhaanjohtavaan toimintaan elinkeinoelämässä (Bräysy 2013, 20)

3.1.1 Hyvä perintätapa

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Perinnän on aina oltava asiallista, tahdikasta ja velallisen yksityisyyttä kunnioittavaa. Velallista loukkaavia tai häpäisyjä ilmaisuja ei saa käyttää. Perinnässä ei saa

- 1) antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista
- 2) aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa
- 3) vaarantaa velallisen yksityisyyden suojaa. (Karttunen ym. 2014, 310-313)

Väärien tai harhaanjohtavien tietojen antaminen laiminlyönnin seuraamuksista on kiellettyä. Velkojalla tai perintätoimeksiannon saajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta selvittää velalliselle maksun laiminlyönnin seuraamuksia tai muita velallisen oikeusasemaan yleisesti vaikuttavia seikkoja. Velalliselle kuitenkin yleensä ilmoitetaan esimerkiksi oikeudelliseen perintään ryhtymisestä tai laiminlyönnin vaikutuksesta velallisen luottotietoihin. Jos seuraamuksia annetaan, niiden on oltava oikeita. (Karttunen ym. 2014, 310-313)

Perinnästä syntyvät kulut peritään normaalisti velalliselta. Hyvä perintätapa kuitenkin edellyttää, ettei velkoja tai perintätoimeksiannon saaja ryhdy sellaisiin toimiin, jotka perusteettomasti lisääisivät velallisen korvausvastuuta. Jos maksumuistutuksen kulut on tarkoitus laskuttaa velalliselta, säännöksen vastaisena voidaan pitää myös sitä, että velalliselle lähetetään muistutuksia jatkuvasti ja lyhyin väliajoin. Tarpeettoman haitan aiheuttamiseksi voidaan katsoa muun muassa perintäkäynti tai puhelinperintä häiritsevänä ajankohtana, kuten juhlapyhänä, myöhään illalla tai kohtuuttoman varhain aamulla. Velallisen yksityisyyden suojaa ei saa vaarantaa. Säännöksen vastaisena voidaan pitää esimerkiksi sitä, että maksuhäiriöstä ilmoitetaan tai uhataan ilmoittaa ulkopuoliselle, kuten velallisen työnantajalle, omaisille tai muille velallisen lähipiiriin kuuluville. Yksityisyyttä loukkaavaa voi olla myös perinnän suorittaminen huomiota herättävällä tavalla, kuten käyttämällä kirjekuoria, joihin näkyvästi painettu merkintä siitä, että ne sisältävät maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen. (Karttunen ym. 2014, 310-313)

3.1.2 Ammattimainen perintä

Perintää käsitellessä on erittäin tärkeää erottaa termi ammattimainen perintä. Ammattimainen perintä on luvanvaraista toimintaa ja sitä harjoittavat perintätoimistot.

Perintätoimintaa pidetään ammattimaisena silloin, kun toiminta ei ole luonteeltaan satunnaista ja siihen liittyy tarkoitus hankkia taloudellista hyötyä. Velkojen omien saatavien perintää ei pidetä ammattimaisena, vaikka toiminta olisikin jatkuvaa. (Rikalainen & Uitto 2008, 198)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) myöntää valtakunnallisesti toimiluvat perintätoiminnan harjoittamiseen. Toimilupa myönnetään enintään viideksi vuodeksi. Etelä-Suomen AVI myös valvoo, että toimiluvan saaneet perintätoimen harjoittajat noudattavat toiminnassaan lakia ja hyvää perintätapaa. AVI:n on kiellettävä ilman toimilupaa harjoitettu perintätoiminta. (avi.fi)

Perintätoimen toimilupaa ei tarvita, jos

- velkoja perii omia saataviaan
- velkoja perii samaan konserniin kuuluvan yhteisön saatavia
- perintätoiminta on satunnaista, eikä sitä ole markkinoitu tai
- toiminnan valvonta on muulla tavoin järjestetty, esimerkiksi raha-, eläke- ja vakuutuslaitosten toiminnassa sekä asianajajien osalta. (avi.fi)

Ammattimaisessa perinnässä hyvälle perintätavalle asetetaan erityisvaatimuksia. Ammattimaisesti perintää harjoittavan tulee ottaa toiminnassaan huomioon toimeksiantajansa etujen ohella myös velallisen oikeudet. Ammattimaisesti perintää harjoittavan tulee edellyttää, että alkuperäinen velkoja antaa vain oikeudellisesti perusteltuja saatavia perittäviksi. Perintätoimeksiannon saajalla ei kuitenkaan ole yleistä velvollisuutta ryhtyä etukäteen selvittämään saatavien oikeellisuutta. Joka tapauksessa esimerkiksi korkolaissa säädettyä korkeampaa viivästyskorkoa ei saa ryhtyä perimään, vaikka toimeksiannossa niin edellytettäisiinkin. Jo aloitettua perintää ei myöskään saa jatkaa, jos velallinen on osoittanut todennäköisiä syitä saatavan aiheettomuudelle. (Lindström 2014, 227)

Perintätoimisto ei voi ottaa vastaan toimeksiantoa, jossa saatava perustuu erityislaeissa säädetyssä järjestyksessä perittäväksi määrättyyn maksuun. Tällaisia ovat esimerkiksi verot, vakuutetun sairausvakuutusmaksut, työnantajan sosiaaliturvamaksu, tullit, sakot, rikesakot, rahamääräiset menettämisseuraamukset ja elatusapusaatavat. (Karttunen ym. 2014, 315)

Perintätoimiston perittäväksi ei myöskään saa antaa suoraan ulosottokelpoisia valtion saatavia eikä lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjä julkisoikeudellisia maksuseuraamuksia. Valtion saatavia ovat muun muassa tuomioistuinten suoritteista perittävät käsittelymaksut, valtion maksuperustelaisissa tarkoitetut maksut kuten patentista, ajokortista, passista, henkilökortista, liikenneluvista, ajoneuvon rekisteröinnistä ja lain huu-dosta maksettavat maksut. Lainvastaisesta menettelystä määrättyjä julkisoikeudellisia maksuseuraamuksia ovat pysäköintivirhemaksut ja joukkoliikenteen tarkastusmaksut. (Karttunen ym. 2014,315)

3.2 Maksunvalvonnan eri vaiheet

3.2.1 Vapaaehtoinen perintä

Vapaaehtoisen perinnän tarkoituksena on kotiuttaa saatavia turvautumatta tuomioistuimen ja ulosotto-organisaation käyttöön. Pyrkimyksenä on toteuttaa perintä nopeasti, taloudellisesti ja samalla mahdollisimman vähän vahinkoa velallisellekin tuottaen. Vapaaehtoinen perintä jää yleensä velkojan ja velallisen väliseksi asiaksi, rahat kotiutuvat ja velallinen välttyy maksuhäiriömerkinnältä. (Lindström 2014, 220)

Perintälaki koskee soveltamisalansa mukaisesti vain vapaaehtoista perintää eli lähinnä maksukehotuksin ja perintäkirjein tapahtuvaa perintää (Bräysy 2013, 20). Vapaaehtoisen perinnän muotoja ovat myös velallisen kanssa käytävät puhelinkeskustelut, maksusopimukset, vapaaehtoiset velkajärjestelyt sekä velallisen luona tapahtuvat kotikäynnit. Vapaaehtoisella perinnällä voidaan tarvittaessa katkaista saatavan vanhentuminen, jonka jälkeen voidaan odottaa velallisen maksukyvyyn parantumista. Mikäli saatava on määrältään pieni, vapaaehtoinen perintä saattaa olla ainoa järkevä perintäkeino. (Rikalainen & Uitto 2008, 188)

Jos yrityksellä on eräpäivän jälkeen maksamatta olevia saatavia, lähetetään siitä velalliselle usein huomautus kirjeitse. Tätä huomautusta kutsutaan monilla eri nimityksillä kuten maksuhuomautus, maksukehotus, maksumuistutus tai vaikka perintäkirje. Näillä maksumuistutuksilla tarkoitetaan velkojan itsensä tai velkojan puolesta ja velkojan lukuun toimivan asiamiehen velkojan nimissä lähettämää perintäkirjettä, jossa velallista muistutetaan siitä, että saatavan eräpäivä on kulunut umpeen ja saatava on edelleen maksamatta. Maksuvaatimuksella puolestaan tarkoitetaan ammattimaisen perijän velalliselle lähettämää perintäkirjettä, jonka tulee täyttää perintälaissa säädetyt vähimmäisedellytykset. (Rikalainen & Uitto 2008, 198)

Kun asiakkaan suoritus viivästyy eräpäivästä, on tärkeää reagoida tilanteeseen nopeasti. On syytä kuitenkin muistaa, että viivästys voi hyvin johtua vakavaraisen maksajan tahattomasta erehdyksestä tai pahimmassa tapauksessa laskuttajan virheestä. Tämän vuoksi maksumuistutuksessa on oltava yhtä aikaa määrätietoinen ja kohtelias. Liian voimakkaat otteet tilanteessa, joka johtuu inhimillisestä erehdyksestä, voivat helposti johtaa tärkeän ja kannattavan liikesuhteen katkeamiseen. (Lindström 2014, 175)

Muistutuskirjeessä on hyvä käydä ilmi samat asiat kuin varsinaisesta laskusta. Välttämättömiä tietoja muistutuskirjeessä ovat ainakin maksamatta olevan laskun numero ja euromäärä sekä viittaus saatavan perusteeseen. Tämän lisäksi tulee selvästi ilmaista, että kyseessä on muistutus ja saatava on jo eräännytynyt. Muistutuskirjeessä on syytä mainita maksun laiminlyönnin seuraamuksista ja velkojan seuraavasta toimenpiteestä. Tämä antaa asianmukaista tietoa velalliselle ja toimii samalla saatavien kotiuttamisen tehosteena. (Lindström 2014, 176)

Velallisen muistuttaminen velasta voi tapahtua joko kirjallisesti tai suullisesti. Velallisen muistuttaminen velasta voi tapahtua myös tekstiviestillä tai sähköpostilla velalliselle velkojalle ilmoittamaan puhelinumeroon tai sähköpostiosoitteeseen, jos velallisen ja velkojan välillä on sovittu tiedonantojen toimittamisesta tällä tavalla. (Lindström 2014, 177)

Perintälaissa ei ole määritelty, kuinka pitkä maksuaika velalliselle tulisi varata erilaisissa perintäkirjeissä. Yrityssaatavien tapauksissa perintää ei yleensä voida pitää hyvän tavan vastaisena sillä perusteella, että saatava vaaditaan heti suoritettavaksi. (Rikalainen & Uitto 2008, 200) Eräpäiväksi voidaan näin ollen kirjoittaa esimerkiksi ”maksettava heti” tai ”heti”.

Yleensä on kohtuullista, että velkoja lähettää velalliselle 2-3 maksumuistutusta ennen kuin saatava siirretään oikeudelliseen perintään. Kuitenkin lain mukaan vain yksi muistutus on riittävä ennen jatkotoimenpiteitä. Maksumuistutukseen on mahdollista myös lisätä kohtuulliset kulut, jotka ovat aiheutuneet perinnästä velkojalle. Maksullisia maksumuistutuksia ei kuitenkaan saa lähettää useasti, lyhyillä aikaväleillä. Lisäksi jos velallisella on useita avoimia saatavia, tulee velkojan yrittää yhdistää maksumuistutukset yhteen maksulliseen huomautukseen eikä lähettää useita maksullisia huomautuskirjeitä. (Rikalainen & Uitto 2008, 203)

Velallisella on oikeus pyynnöstä saada velkojalta maksutta:

1. ajantasainen tieto velkojensa kokonaismäärästä ja perusteista,
2. erittely maksamattomista veloista ja niiden lyhennyksistä ja
3. selvitys velkapääomalle kertyneiden korkojen ja kulujen määräytymisestä. (Rikalainen & Uitto 2008, 203)

Korkoja koskevassa selvityksessä olisi mainittava korkoprosentti, korkoaika ja pääoman määrä, jolle korkoa tai viivästyskorkoa on kertynyt. Velallisella on oikeus saada tietää, mistä yksittäisistä veloista hänelle ilmoitettu velkojen kokonaismäärä muodostuu ja mitkä lyhennykset kyseisessä määrässä on otettu huomioon. Lisäksi velallisella on oikeus saada tietää tiedot velkojen perusteista sekä tiedot velkojen mahdollisesta vanhentumisesta ja vanhentumisen katkaisemisesta. Velallisella on oikeus pyytää tiedot velkatilanteesta velkojalta riippumatta siitä, ovatko saatavat velkojan omassa perinnässä, velkojan perintätoimeksiantona perintätoimistossa tai ulosotossa. (Lindström 2014, 224)

3.2.2 Oikeudellinen perintä

Vapaaehtoista perintää seuraa tarvittaessa oikeudellinen perintä, jota voidaan kutsua myös pakkoperinnäksi (Lindström 2014, 220). Ellei velallinen maksa saatavaa vapaaehtoisesti, voi velkoja halutessaan jatkaa saatavan perintää niin sanotulla oikeudellisella perinnällä. Tämä tarkoittaa asian siirtämistä tuomioistuimen käsittelyyn maksutuomion saamiseksi. Maksutuomio voidaan puolestaan toimittaa ulosottoon pakkotäytäntöönpanoa varten. Oikeudellinen haastemenettely käynnistetään haastemenettelyllä, jolla tarkoitetaan haastehakemuksen laatimista ja toimittamista käräjäoikeuteen. Suurin osa maksamattomista saatavista on riidattomia, jolloin saatavien maksamattomuus johtuu

velallisen maksuhaluttomuudesta tai –kyvyttömyydestä. (Karttunen ym. 2014, 318-319) Tuomioistuimien antaa haasteen, jos haastehakemus täyttää laissa säädetyt edellytykset. Haasteella tarkoitetaan vastaajalle annettavaa ilmoitusta häntä vastaan tuomioistuimissa nostetusta kanteesta. (Karttunen ym. 2014, 323)

Vastaajan tulee antaa kirjallinen vastaus haasteeseen tuomioistuimen antamassa määräajassa, jos hänellä on huomautettavaa vaatimuksista. Suurin osa käräjäoikeuden antamista ratkaisuksista on yksipuolisia tuomioita. Yksipuolinen tuomio annetaan sen perusteella, ettei vastaaja ole toimittanut määräajassa kirjallista riitautusta käräjäoikeudelle tai riitautus on ollut sellainen, ettei sillä ole ollut merkitystä ratkaisun antamisen kannalta. Yleinen lähtökohta on, että hävinnyt osapuoli on velvollinen korvaamaan voittaneen osapuolen kaikki tarpeellisista toimituksista johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut. (Karttunen ym. 2014, 327)

3.2.3 Ulosotto-perintä

Ulosotto-perintä kuuluu myös oikeudellisen perintään ja yrityksellä on mahdollisuus edetä siihen, jos vapaaehtoinen perintä tai käräjäoikeuden tuomio ei ole tuottanut tilanteessa ratkaisua.

Mikäli saatavaa ei ole maksettu sen jälkeen kun velkoja on hankkinut saatavalleen ulosottokelpoisen päätöksen, esimerkiksi yksipuolisen tuomion, voi velkoja jatkaa saatavansa perintää ulosotto-perinnällä. Ulosotto-perinnässä ulosottoviranomainen tutkii, onko velallisella sellaista omaisuutta, jota voitaisiin käyttää saatavan maksamiseen. Ulosotto-menettelyä säätelee ulosottokaari (Ulosottokaari 15.6.2007/705), joka tuli voimaan 1.1.2008. (Rikalainen & Uitto 2008, 245)

Ulosotto on velallisen tulon ja omaisuuteen kohdistuvaa pakkotäytäntöönpanoa. Ulosottomiesten toimenpiteet käynnistyvät aina velkojan täytäntöönpanopyynnöllä, jonka perustana on jokin ulosotto-peruste. Ulosotto-perusteita ovat esimerkiksi oikeuden vahvistamat suoritusuomiot. Ulosottoviranomaisella on oikeus ottaa haltuunsa ja myydä velallisen omaisuutta niin paljon, että velkojan saatava tulee suoritetuksi. (Lindström 2014, 386)

Ulosottokaaren mukaan pannaan täytäntöön riita- tai rikosasiassa annettu yksityisoikeudellinen tuomio tai muuhun laissa tarkoitettuun ulosotto-perusteeseen sisältyvä

1. velvoite raha- tai tavarasuoritukseen (maksuvelvoite)
2. velvoite luovuttaa toiselle kiinteää omaisuutta tai määrätty irtain omaisuus
3. velvoite luovuttaa toisen hallintaan kiinteää omaisuutta, rakennus, huoneisto, muu tila tai sen osa taikka velvoite muuttaa sieltä pois (häätö)
4. velvoite tehdä jotakin
5. kielto tehdä jotakin ja velvoite sallia, että toinen tekee jotakin. (Karttunen ym. 2014, 328-329)

Ulosottotehtäviä hoitavat paikalliset ulosottoviranomaiset, joita ovat kihlakunnan voudit. Heidän apunaan toimivat kihlakunnanulosottomiehet, jotka käytännössä hoitavat suurimman osan yksittäisistä ulosottoasioista. (Karttunen ym. 2014, 328-329)

Jos velkoja haluaa siirtyä ulosottoperintään, hänen tulee toimittaa ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle. Ulosottomiehen on tarkistettava, ettei saatava ole vanhentunut eikä ulosottoperusteen täytäntöönpanokelpoisuuden määräaika ole kulunut umpeen. (Karttunen ym. 2014, 329,333) Kun vastaava ulosottomies on saanut hakemuksen, vastaajalle on viipymättä annettava vireilletuloilmoitus.(Karttunen ym. 2014, 337)

Kihlakunnanulosottomies käynnistää ulosmittaustoimet, ellei velallinen ole maksanut velkaa tai tehnyt maksusopimusta velalliselle lähetetyn kirjallisen maksuvaatimuksen perusteella. Ulosottomies ei ole velvollinen etukäteen ilmoittamaan ulosmittauksesta, jos täytäntöönpano voi ilmoituksen perusteella vaarantua (velallinen esim. hukkaa omaisuuttaan). Ulosmittaus kohdistetaan ensin velallisen rahavaroihin ja toistuvaistuloon, kuten palkkaan tai eläkkeeseen. Ellei niitä ole riittävästi, ulosmitataan muuta velallisen irtainta omaisuutta tai kiinteää omaisuutta. Viimeiseksi ulosmitataan omaisuus, jota velallinen tarvitsee asunnokseen tai välttämätöntä toimeentuloa varten. (Karttunen ym. 2014, s.337-338)

3.2.4 Jälkiperintä

Jälkiperinnällä tarkoitetaan perintää, joka tapahtuu sen jälkeen, kun velkoja on tehnyt päätöksen perinnän lopettamisesta toistaiseksi. Perintää ei siis ole lopetettu lopullisesti, vaan saatavan perintä on jäänyt odottamaan esimerkiksi velallisen maksukyvyyn parantumista, velallisen paluuta takaisin Suomeen tai velallisen olinpaikan löytymistä. Jälkiperinnässä voi olla sekä sellaisia saatavia, joista ei ole oikeuden päästöstä, että sellaisia, joista oikeuden päätös jo on. Usein jälkiperintä mielletään vain sellaisten päätöksellisten

saatavien jälkivalvonnaksi, jotka ovat olleet ainakin kerran ulosotossa ja ulosotto on todennut velallisen sillä hetkellä varattomaksi. Velkojat ovat keskittäneet päätöksettömien saatavien jälkiperinnän lähes poikkeuksetta perintätoimistoille. Osa velkojista tekee itse päätöksellisten saatavien jälkiperinnän, joskin suurin osa niistäkin on keskitetty perintätoimistoille. (Rikalainen & Uitto 2008, 189)

Jälkiperinnässä voidaan tehdä saatavasta riippuen vapaaehtoista perintää, oikeudellista perintää ja ulosottoperintää. Jälkiperintä on hyvin tärkeä osa saatavien perintää, jolla pystytään tulouttamaan velkojille luottotappioksi kirjattuja saatavia. Jälkiperinnällä myös varmistetaan, että saatavat eivät pääse vanhentumaan. (Rikalainen & Uitto 2008, 189)

3.2.5 Velan vanhentuminen

Keskeisimmät vanhentumista koskevat säännökset ovat vanhentumislaisissa (Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728). Velkojan tulee käyttää saamisoikeuttaan lainmukaisessa määräajassa. Vanhentuminen koskee lähtökohtaisesti kaikkia saamisoikeuksia riippumatta siitä, mikä veloitteen peruste tai suorituksen laatu. Esineoikeudet eivät puolestaan vanhene. (Rikalainen & Uitto 2008, 160)

Velalla tarkoitetaan rahavelkaa sekä muita velvoitteita. Lakia velan vanhentumisesta ei kuitenkaan sovelleta:

1. veroon, julkiseen maksuun tai muuhun rahasaamiseen, joka voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä;
2. sakkoon, menettämisseuraamukseen tai muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen taikka uhkasakkoon tai teettämis- tai keskeyttämishuokkaan;
3. eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla lakisääteisen vakuutuksen perusteella tai julkisista varoista suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen, tukeen tai muuhun etuuteen; eikä
4. lapsen elatuksesta annetussa laissa tarkoitettuun elatusapuun taikka kunnan takautumissaatavaan, joka perustuu elatusturvain nojalla lapselle suoritettavaan elatukseen. (Rikalainen & Uitto 2008, 161)

Jos velkoja on passiivinen, saaminen vanhentuu ja lakkaa sen jälkeen, kun lainmukainen määräaika on kulunut loppuun. Vanhentuminen koskee yleensä kaikkia saamisoikeuksia, olipa veloitteen peruste tai suorituksen tyyppi mikä tahansa. Velka vanhentuu kolmessa vuodessa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisaika alkaa

kulua eräpäivästä, jos eräpäivä on velallista sitovasti ennalta määrätty. Ellei kauppahinnan tai muun vastikkeen eräpäivää ole sovittu, vanhentumisaika alkaa kulua, kun myyjä on luovuttanut kaupan kohteen ostajalle tai kun muu velkojana oleva osapuoli on täyttänyt oman suoritusvelvollisuutensa. (Karttunen ym. 2014, 299-301)

Saatavien vanhentuminen tulee siis katkaista joka kolmas vuosi, jos haluaa estää niiden vanhentumisen. Vanhentumisen katkaiseminen on mahdollista tehdä usein eri tavoin. Nämä katkaisutoimet voidaan jakaa vapaamuotoisiin ja oikeudellisiin katkaisutoimiin.

Vanhentumislaissa luetellut vapaamuotoiset katkaisutoimet ovat osapuolten kesken sovitut maksujärjestelyt, vakuudet tai muut velan ehtoja muuttavat sopimukset. Vapaamuotoinen katkeaminen tapahtuu myös, jos velkoja muistuttaa velallista saatavista tai velallinen suorittaa osan velastaan tai muutoin tunnustaa sen velkojalle.

Oikeudellisia perintätoimia ovat velkomuskanteen vireillepano, ulosottohakemus tai saatavan ilmoittaminen velallista koskevassa maksukyvyttömyysmenettelyssä, esimerkiksi konkurssissa tai yrityksen saneerausmenettelyssä, sekä saatavan ilmoittaminen velallista koskevan julkisen haasteen yhteydessä, jos velallisyhtiötä ollaan purkamassa selvitystilan kautta. (Bräysy 2013, 75)

On kuitenkin huomioitava, että nämä katkaisutoimet voivat jatkua ainoastaan 20 vuotta. Yritysten välisessä kaupassa velka vanhenee lopullisesti 20 vuodessa.

Vanhentuminen perustuu ajan kulumiseen ja velkasuhteen osapuolten passiivisuuteen ja että tavoitteena on selkeys velkasuhteissa. Niin sanottua lopullista vanhentumista koskeva sääntely poikkeaa näistä tarkoituseristä. Lopullinen vanhentuminen tarkoittaa ulosottokaarella (UK 2:24-27) ja VanhL 13 a §:ssä säädettyä vanhentumisaikaa ei voi katkaista. Ulosottokaarella säädetty lopullinen vanhentumisaika (15/20 vuotta) laskeaan ulosotoperusteesta ja VanhL 13 a §:ssä tarkoitettu vanhentumisaika (20/25vuotta) eräpäivästä. (Linna ym. 2016, 9)

3.3 Maksunvalvonnan käsitteitä

3.3.1 Viivästyskorko

Jos velallisen maksu viivästyy, on velkojalla aina oikeus periä saatavalle viivästyskorkoa. Velvollisuus maksaa korkoa määräytyy lähtökohtaisesti korkolain (L 633/1982) mukaan.

Viivästyskorosta voidaan kuitenkin sopia korkolaista poiketen tietyin rajoituksin, taikka velkojan ja velallisen välisestä kauppatastavasta voi seurata poikkeuksia korkolain soveltamiseen. (Bräysy 2013, 40)

Viivästyskorkoa voidaan pitää velalliselta vaadittavana korvauksena siitä, että tämä on saanut pitää hallussaan velkojalle kuuluvia rahoja pidempään kuin osapuolten välillä oli sovittu. Viivästyskorko siis muuttaa aiemmin korottoman luottosuhteen korolliseksi velaksi. (Lindström 2014, 149)

Viivästyskoron maksuvelvollisuus alkaa

- eräpäivästä, jos eräpäivä on velallista sitovasti sovittu
- 30 päivän kuluttua laskun lähettämisestä tai maksuvaatimuksen esittämisestä, jos eräpäivää ei ole sovittu. (Karttunen ym. 2014, 272)

Yrityssaataavissa velkoja ja velallinen voivat sopia vapaasti luotto- ja viivästyskoron suuruudesta. Ainoastaan ns. koronkiskonta on kielletty. (Rikalainen & Uitto 2008, 204) Koronkiskontaa on rikoslain mukaan menettely, jossa luotonannossa otetaan itselle tai toiselle korkoa tai muuta taloudellista etuutta, joka on selvästi epäsuhteessa luotonottajan suoritukseen. Epäsuhdetta arvioidessa huomioon otetaan muun muassa luoton määrä, luottoaika ja luoton riski. Rikoslaisissa ei ole määritetty minkäänlaista enimmäismäärää luotosta nostettavalle korolle, minkä vuoksi koron epäsuhteen arvioiminen on aina tapauskohtaista harkintaa. (minilex.fi)

Yritykset voivat sopia viivästyskorosta keskenään. Sopimus viivästyskorosta kirjataan yleensä kauppasopimukseen. Viivästyskorosta voidaan katsoa sovitun myös silloin, kun siitä on maininta tarjouksessa, jonka ostaja on hyväksynyt. Pidempään jatkuneissa liikesuhteissa elinkeinoharjoittajien välillä voidaan katsoa osapuolten hiljaisesti hyväksyneen noudatetun käytännön viivästyskorosta. Tällöin vakiintunut kauppatapa on muuttunut osaksi sopimusta. (Lindström 2014, 155)

Korkolain mukainen viivästyskorko tarkistetaan puolivuositain. Viivästyskoron määrä on sidottu Suomen Pankin vahvistamaan viitekorkoon. Suomen Pankki ilmoittaa viivästyskoron määrittämisessä käytettävän viitekoron. (Lindström 2014,150) Korkolain (340/2002) mukaan viivästyskoron määrittämisessä käytettävä viitekorko on korko, jota Euroopan keskuspankki on soveltanut viimeisimpään perusrahoitusoperaatioon ennen

kunkin puolivuotiskauden ensimmäistä kalenteripäivää ja joka on pyöristetty ylöspäin lähimpään puoleen prosenttiyksikköön. Tätä viitekorkoa sovelletaan seuraavan kuuden kuukauden ajan. (suomenpankki.fi)

Jos viivästys koskee kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1§:ssä tarkoitettua maksua, velallisen on maksettava viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa, joka on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva tämän lain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. (Korkolaki 20.8.1982/633) Viitekoron ollessa tällä hetkellä 0 % (1.7.-31.12.2017), lisätään lukuun kahdeksan prosenttiyksikköä eli viivästyskorko on tällä hetkellä yrityssaataavissa 8 %. Myös toiminimen saatavat lasketaan yrityssaatavien piiriin. Kuluttajakaupassa viivästyskorko muodostuu siitä, kun viitekorkoon lisätään seitsemän prosenttiyksikköä.

Jos saatava on yhtäjaksoisesti esimerkiksi kolmen eri kalenterivuoden aikana viivästyneenä, siihen sovelletaan kolmea eri viivästyskorkokantaa (Lindström 2014, 150). Viivästyskoron saa aina periä velalliselta, vaikka siitä ei olisi mainittu alkuperäisessä laskussa.

Korkolakia ei sovelleta esimerkiksi julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velkasuhteeseen: liikennevakuutukseen, potilasvakuutukseen, lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, lakisääteiseen eläkevakuutukseen, työntekijän ryhmähenkivakuutukseen tai sitä vastaavaan kunnallisen eläkelaitoksen myöntämään etuuteen, määräajoin maksettavaan elatusapuun tai kunnan takautumissaatavaan. (Lindström 2014, 149)

Viivästyskoron määräytymiseen ja sen laskentaperusteisiin liittyvät tiedot on syytä tallentaa ja säilyttää. Perittäessä saatavaa käräjäoikeudessa on selvitettävä aika, jolta viivästyskorkoa vaaditaan sekä pääoma, jonka viivästykselle korkoa kulloinkin vaaditaan. Lisäksi täytyy esittää selvitys sopimuksesta tai muusta perusteesta, johon pohjautuen vaaditaan korkolaista määrältään poikkeavaa korkoa. (Lindström 2014, 156)

3.3.2 Perintäkulut

Velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut, peripä saatavaa velkoja itse tai hänen toimeksisaajansa. Kohtuullisuuden arvioimisessa on otettava huomioon saatavan suuruus, tehdyn työn määrä, perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa ja muut tarpeelliset seikat. (Karttunen ym. 2014, 315) Saatavaan suuruuden

huomioon ottaminen ei tarkoita sitä, että perintäkulut määräytyisivät kaavamaisena osuutena saatavan määrästä. Selvää on tietysti se, että perintäkulojen suuruus on suurempi kymmenientuhansien eurojen suuruudessa yrityssaataavassa kuin muutaman sadan euron yrityssaataavassa. Näin jo senkin vuoksi, että suuret yrityssaataavat vaativat erityistä huolellisuutta ja niiden perinnässä on huomattavasti enemmän vastuuta kuin pienissä saatavissa. (Rikalainen & Uitto 2008, 209)

Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513, pykälässä 10 e mainitaan perintäkulojen vakiokorvauksesta seuraavasti: ”Jos kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1 §:ssä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon, velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista. Velkojalla on tällöin oikeus saada korvausta 10 §:ssä tarkoitetuista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.” Näin ollen velkojalla on oikeus saada yrityssaataavien perintäkuluista korkeintaan 40 euroa. Yrityksen periessä suuria perintäkuluja, tulee sen pystyä osoittamaan mistä nämä kulut muodostuvat, esimerkiksi että yritys käyttää erillistä perintätoimistoa.

3.3.3 Tratta

Tratta on tehokas yrityssaataavien perintään tarkoitettu vapaaehtoinen perintäkeino. Tratan tehokkuus perustuu siihen, että jos saatavaa ei makseta, maksamattomuus voidaan julkaista. Tämä julkisuusuhka parantaa yritysvelallisen maksuhalukkuutta huomattavasti. (Rikalainen & Uitto 2008, 214)

Trattaa saa käyttää vain eräänntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Kulluttajasaatavan perimiseksi ei saa koskaan käyttää trattaa. Trattaa ei saa lähettää velalliselle, jos velkoja tai toimeksisaaja tietää, että saatavan oikeellisuudesta on epäselvyyttä tai erimielisyyttä. Saatavaa ei voida pitää riidattomana, jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa. Toisaalta esimerkiksi velallisen ilmoitus, että hän ei kykene maksamaan saatavaa, tai pyyntö saada lisää maksuaikaa ei merkitse sitä, että saatava olisi käynyt riitaiseksi. (Lindström 2014, 262)

Tratan käytön edellytyksenä on se, että velalliselle on aikaisemmin annettu tai lähetetty maksumuistutus. Maksumuistutuksesta tulee asettaa vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten tekemiselle. Tratan

saa lähettää vasta, kun määräaika on päättynyt. Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottorekisteriin aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tratta ei saa julkaista eikä ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallinen vasta tässä vaiheessa kiistää maksuvelvollisuutensa. (Lindström 2014, 262)

Yksityisoikeudellisella trattamenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa Suomen Asiakastieto Oy toteaa määrättyjen velkojien antaminen tietojen perusteella, että tratan maksaminen on laiminlyöty. Yksityisoikeudellisella tratalla tarkoitetaan julkisuusuhkaista maksuvaatimusta, joka lähetetään velallisyriykselle. Maksuvaatimuksessa yritysvelallista vaaditaan maksamaan velkojan eräännytynyt saatava kokonaan eräpäivään mennessä. Ellei saatavaa makseta, asiasta ilmoitetaan Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekisteriin, joka on julkinen. Tratta voidaan julkaista myös Kauppalehdessä. (Karttunen ym. 2014, 317)

3.3.4 Maksuvelvollisuuden kiistäminen

Perintää ei saa jatkaa, jos velallinen on kiistänyt maksuvelvollisuutensa. Säännöstä sovelletaan sekä kuluttajasaatavien että muiden saatavien perinnässä, riippumatta siitä, periikö saatavaa velkoja vai toimeksiantaja. Kielto koskee vain perintälaissa tarkoitettua perintää, jonka tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan saatava. Jos velkoja tahtoo jatkaa riitautetun saatavan vaatimista velalliselta, sen on saatettava asia tuomioistuimen käsiteltäväksi tai siirrettävä suoraan ulosottokelpoinen saatava ulosottoperintään. (Lindström 2014, 264)

Perintää saa kiistämisestä huolimatta jatkaa, jos velallinen ei esitä kiistämiselle perustetta tai vetoaa ainoastaan sellaiseen perusteeseen, jolla selvästi ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen. (Perintälaki § 4b) Jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa esittämättä kiistämiselle perustetta, hyvään perintätapaan kuuluu, että kiistämisen perustetta tiedustellaan velalliselta. Velallisen esittämille kiistämisen perusteille ei voida asettaa kovin korkeita vaatimuksia. Tämä koskee erityisesti sellaisia seikkoja, joiden osalta velkoja on näyttövelvollinen. Näin on esimerkiksi silloin, kun velallinen väittää, että sopimus tai muut sitoumus, johon perittävän saatavan väitetään perustuvan, ei ole syntynyt. Lisäksi velallinen voi riitauttaa saatavan, jos saatavan määrä taikka tuote tai palvelu ei vastaa sitä, mitä velkojan kanssa asiasta on sovittu. (Lindström 2014, 264)

Velallinen saattaa kiistää maksuvelvollisuutensa vain osaksi. Tällainen tilanne on käsillä esimerkiksi silloin, kun velallinen myöntää saatavan perusteeltaan, mutta kiistää saatavan määrän. Tällöin perintää voidaan jatkaa siltä osin kuin saatava ei ole riittävä. (Lindström 2014, 265) Tällöin riidaton osa laskusta on velvollisuus maksaa. Vastasaatava ei myöskään ole peruste olla suorittamatta saatavaa.

3.3.5 Maksusuunnitelmat

Velallisen vapaaehtoinen maksusuoritus on usein kaikkien osapuolten kannalta paras vaihtoehto. Mikäli velallinen haluaa maksaa saatavan vapaaehtoisesti, kannattaa velkojan useimmiten tehdä maksusopimus hänen kanssaan. Tällöin on hyvä sopia selkeistä päivämääristä, jolloin sovittun maksusuorituksen tulee olla velkojan tilillä. Velkojan tulee myös aina tarkasti valvoa, että velallinen noudattaa maksusopimusta. (Rikalainen & Uitto 2008, 187)

Velalliselle on syytä kertoa maksujärjestelyjen mahdollisuudesta mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään velallisen ottaessa yhteyttä perintäkirjeen vuoksi ja ilmoittaessaan maksuhalukkuudesta (Lindström 2014, 179). Maksusuunnitelmien sopimisesta on yleensä sekä velkojalle että velallisella hyötyä. Molemmat välttyvät mahdollisilta pitkiltä ja kalliilta oikeustapauksilta. Lisäksi velkojalla on mahdollista saada maksut saatavista nopeammin kuin oikeuskäsittelyn tai ulosoton jälkeen.

4 MAKSUNVALVONTAPROSESSI

Tämä osio on määritelty salaiseksi.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämä osio on määritelty salaiseksi.

LÄHTEET

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum.

Rikalainen, E. & Uitto, T. 2008. Pakkokeinot ja saatavien perintä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Karttunen, T.; Laasanen, H.; Sippel, L.; Uitto, T. & Valtonen, M. Juridiikan perusteet. 2014. Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Bräysy, P. 2013. Perintä käytännössä. Helsinki. Kauppakamari.

Kiiskinen, S.; Linkoaho, A.; Santala, R. 2002. Prosessien johtaminen ja ulkoistaminen. Helsinki. WSOY.

Pajarinen, M. 2001. Ulkoistaa vai ei – Outsourcing teollisuudessa. Helsinki. Taloustieto Oy.

Kiiha, J. 2002. Yritystoiminnan ulkoistaminen ja sopimusvastuu. Helsinki. Talentum Media Oy.

Linna, T.; Saarnilehto, A. 2016. Velan vanhentuminen. Helsinki. Alma Talent.

<https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/asiakkaana-tilitoimistossa> (7.11.2017)

<https://www.avi.fi/web/avi/perinta> (6.10.2017)

<https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-koronkiskonta> (30.9.2017)

<https://www.suomenpankki.fi/fi/media-ja-julkaisut/tiedotteet/2017/korkolain-mukainen-viitekorko-ja-viivastyskorot-1.7.31.12.2017/> (6.10.2017)

Maksukehotus 1

MAKSUKEHOTUS

Numero 327422 Päiväys 26.10.2017

Laskutus: 11013

Toimitustapa
Myyjä
Viitteemme
Tilausnumeronne
Viitteenne
Yhteyshenkilö
Tilausmerkki
Eräpäivä
Alkup. eräpäivä
Alkup. summa

Toimitus 11 013

2.11.2017
14.10.2017
66,00

Emme ole vielä saaneet suoritustanne liitteenä olevaan laskuun. Pyydämme Teitä ystävällisesti maksamaan tämän huomautuksen kuluineen. Laskun maksuun liittyvissä asioissa olkaa yhteydessä maksunvalvonta@... .fi tai 02

Pos	Koodi	Nimike	Määrä	Yks	à-hinta	Alv	Ale%	Summa
	Tilaus:104384							
	Lähete:43380	Toim.pvm:14.09.2017						
7			3,00	kpl	22,00	0 %		66,00

Pankkitili	Osuuspankki	BIC	OKOYFIHH	IBAN	FI77 5716
Viite	1101 30032 74220	Lasku: 327 422			66,00
		Maksukehotus			10,00
		Korko ajalta: 14.10.2017 - 26.10.2017			0,18
Huom.aika pv	7 pv	Viivästyskorko%	8,00	Maksettava	EUR 76,18

Alv.rek

Kotipaikka
Y-tunnus

Maksukehotus 2

MAKSUKEHOTUS

Numero 327457 Päiväys 22.11.2017

Laskutus: 2090

Toimitustapa Matkahuolto jako

Myyjä
Viitteemme
Tilausnumeronne
Viitteenne
Yhteyshenkilö
Tilausmerkki

Toimitus 2 090

Eräpäivä HETI
Alkup. eräpäivä 22.10.2017
Alkup. summa 689,44

Emme vielä ole saaneet suoritusanne. Maksattehan laskun välittömästi. Jos emme saa suoritusanne viipymättä, niin saatava siirtyy ilman erillistä ilmoitusta oikeudelliseen perintään hoidettavaksi. Laskun maksuun liittyvissä asioissa olkaa yhteydessä maksunvalvonta@.fi tai 02

Pos	Koodi	Nimike	Määrä	Yks	à-hinta	Alv	Ale%	Summa
		Tilaus:106406						
		Lähete:43475						
		Toim.pvm:22.09.2017						
1			3,00	kpl	32,00	24 %		96,00
2			2,00	kpl	32,00	24 %		64,00
3			3,00	kpl	34,00	24 %		102,00
4			2,00	kpl	34,00	24 %		68,00
5			1,00	kpl	30,00	24 %		30,00
6			1,00	kpl	30,00	24 %		30,00
7			2,00	kpl	30,00	24 %		60,00
8			1,00	kpl	34,00	24 %		34,00
9			2,00	kpl	36,00	24 %		72,00

Pankkitili	Osuuspankki	BIC OKOYFIHH	IBAN	FI77 5716
Viite	209 00032 74579	Lasku: 327 457		689,44
		Maksukehotus		10,00
		Korko ajalta: 23.10.2017 - 8.11.2017		2,60
		Maksukehotus		15,00
		Korko ajalta: 8.11.2017 - 22.11.2017		2,14
Huom.aika pv	7 pv	Viivästyskorko%	8,00	
		Maksettava	EUR	719,18

Alv.rek

Kotipaikka
Y-tunnus